

Vergaderjaar 2024–2025

26 448

Structuur van de uitvoering werk en inkomen (SUWI)

Nr. 845

BRIEF VAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juni 2025

Het kabinet wil de bestaanszekerheid van mensen vergroten. Dit kan alleen als het stelsel van inkomensondersteuning goed en effectief werkt. Daarin spelen UWV en SVB een belangrijke rol. Vier jaar geleden schreven zij hun eerste knelpuntenbrieven. Sinds 2023 brengt ook de Landelijke Cliëntenraad (LCR) een knelpuntenbrief uit, waarin vooral domein overstijgende knelpunten worden benoemd.

De knelpunten in de brieven van UWV, de SVB en de LCR maken zichtbaar wanneer wetten en regels de mensen voor wie ze bedoeld zijn niet meer helpen. Bijvoorbeeld omdat ze te ingewikkeld zijn voor mensen om mee om te gaan.

Bijgevoegde Stand van de uitvoering gaat in op de aanpak van knelpunten in de uitvoering. Daarnaast geeft deze, net als vorige edities, een actueel overzicht van lopende en nieuwe herstelacties naar aanleiding van fouten in de uitvoering. Er zijn vijf nieuwe herstelacties bij UWV. In het bijzonder attenderen wij u op de fout die betrekking heeft op het verrekenen van inkomsten met de Ziektewet- en Wazo-uitkeringen. Deze fout is reeds in februari door UWV aan ons ministerie gemeld en op het departement besproken, maar de impact hiervan is door ons onvoldoende onderkend. In het belang van transparantie attenderen wij u daarom nu actief, met de informatie die beschikbaar is. De fout heeft betrekking op een in potentie aanzienlijk aantal lopende en gesloten uitkeringen. Met UWV bezien wij momenteel de gevolgen voor deze uitkeringen en de reikwijdte van een mogelijke herstelactie.

De afgelopen jaren zijn naar aanleiding van de knelpuntenbrieven, in nauwe samenwerking met publieke dienstverleners en maatschappelijke partners, belangrijke stappen gezet om structurele knelpunten aan te pakken. Sommige knelpunten hebben wij al gezamenlijk kunnen oplossen.

Zoals de problemen van alleenverdieners om een bestaansminimum te realiseren als gevolg van een complex stelsel, genoemd in de knelpuntenbrief van de LCR. Door samenloop van regelingen hebben deze huishoudens een lager besteedbaar inkomen dan vergelijkbare huishoudens met een volledige bijstandsuitkering, en ligt dit inkomen onder het bestaansminimum. In 2028 wordt dit probleem opgelost in de fiscaliteit, door middel van een gerichte verruiming van de uitbetaling van de algemene heffingskorting. Om de periode tot 2028 te overbruggen, is per 1 januari de Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek in werking getreden. Gemeenten verstrekken een vaste tegemoetkoming aan huishoudens die met deze problematiek te maken hebben. Deze tegemoetkoming heeft geen invloed op toeslagen en wordt niet teruggevorderd.

Een voorbeeld van een opgelost knelpunt bij de SVB is de vereenvoudiging van de dubbele kinderbijslag. Op 1 juli 2024 is de wetwijziging vereenvoudiging dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen met intensieve zorg (DKIZ) succesvol in werking getreden, waardoor ouders van kinderen met een Wlz-indicatie de dubbele kinderbijslag automatisch hebben ontvangen. Voorheen moesten ouders een belastend en tijdrovend aanvraagproces doorlopen. Sinds de inwerkingtreding van de wet is het mogelijk om recht op DKIZ automatisch toe te kennen voor kinderen met een Wlz-indicatie. Daarnaast wordt een standaardtermijn van zes maanden met terugwerkende kracht toegekend aan de hele doelgroep.

Andere knelpunten lossen wij nog op.

Een voorbeeld van een knelpunt waar we samen met UWV aan werken is het verlengen van de termijn voor het aanvragen van een WW-uitkering. De oorspronkelijke termijn van één week sluit niet meer goed aan bij de huidige WW-maandsystematiek en leidt tot onwenselijke situaties voor zowel de cliënt als de uitvoerende partijen. Als tijdelijke oplossing hebben SZW en UWV afgesteld dat de huidige uitvoeringspraktijk van UWV voortgezet kan worden tot de aanpassing van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten ingaat, waarbij UWV een ruimere discretionaire bevoegdheid krijgt om bij het te laat indienen van een aanvraag voor een WW-uitkering af te zien van een maatregel. Om uiteindelijk te komen tot een structurele oplossing wordt op dit moment verkend op welke manier en op welke termijn de WW-aanvraagtermijn wettelijk zou kunnen worden verruimd.

Wij vinden de knelpuntenbrieven belangrijk om een betere balans te vinden in de samenwerking tussen beleid, uitvoering en politiek. De gesprekken en debatten op basis van deze brieven versterken onze samenwerking. Een versterkte samenwerking draagt bij aan wetten, regels en voorzieningen die beter te begrijpen en vinden zijn voor mensen, en de bestaanszekerheid verhoogt. Ook spelen de knelpuntenbrieven een belangrijke rol in het geven van een stem aan de publieke dienstverleners. En juist omdat publieke dienstverleners in direct contact staan met hun cliënten, krijgen wij via de knelpuntenbrieven ook een beeld van de knelpunten die mensen ervaren in de inkomensondersteuning. Er is meer aandacht bij alle betrokken partijen voor goede publieke dienstverlening en de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving. Ook is er oog voor de ervaren druk op de uitvoering door administratieve lasten, mede gelet op knelpunten in capaciteit en personeel. Daarnaast staat het perspectief van de mensen die gebruikmaken van de dienstverlening steeds meer centraal. Denk aan de toegankelijkheid, digitale inclusiviteit en praktische toepasbaarheid van regels. De knelpuntenbrieven dragen bij aan deze positieve ontwikkelingen.

Samen met uw Kamer werken uitvoering en beleid aan een overheid die knelpunten niet alleen herkent, maar ook effectief aanpakt. Daarom maken wij dit jaar gezamenlijk de balans op. We stellen ons de vraag hoe we onze samenwerking verder kunnen versterken en versnellen. Want het oplossen van knelpunten in de uitvoering heeft tot direct gevolg dat de bestaanszekerheid van mensen toe zal nemen.

Samen met deze Stand van de uitvoering sturen wij de Kamer de recent afgeronde evaluatie over samenwerking, sturing en toezicht in het sociale zekerheidsdomein. De resultaten van dit onderzoek betrekken wij bij de kabinetsreactie op het onderzoek van de Rekenkamer dat in oktober verschijnt. Dit onderzoek gaat over sturing en verantwoording naar aanleiding van de WIA-casus en de SUWI-evaluatie, waarbij op basis van beschikbaar onderzoeksmateriaal de ontwikkelingen binnen het SUWI-stelsel in de afgelopen vijf jaar is onderzocht.

In deze Stand van de uitvoering komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- *Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2025*. In dit hoofdstuk reageren we op de knelpuntenbrieven van UWV, de SVB en de LCR. Daarnaast laten we de voortgang zien van de knelpunten die de afgelopen jaren zijn gedeeld.
- *Dienstverlening*. In dit hoofdstuk gaan we, zoals in voorgaande edities, onder andere in op herstelacties van UWV, waaronder bovengenoemde nieuwe herstelacties. Ook bevat dit hoofdstuk een update over het Eenmalig gebaar van erkenning aan ouderen van Surinaamse herkomst.
- *Preventie en Handhaving*. Hier belichten we ontwikkelingen risicoscans van UWV en geven we een follow-up aan team preventie van UWV en de SVB.
- *Continuïteit van de organisaties*. Hier gaan we in op ICT-ontwikkelingen, informatiebeveiliging, risicobeheersing en maatschappelijke weerbaarheid.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Y.J. van Hijum

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel